

Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miasta Toruń w 2015 roku.

UWAGA

W analizie w stosunku do wersji opublikowanej 30.04.2016 dokonano poprawki, poprawiając błąd rachunkowy popełniony przy obliczeniu osiągniętego przez gminę poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów budowlanych i rozbiórkowych (pierwotnie 93,3%, prawidłowo powinno być 86,81%).

Obowiązek sporządzenia przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi wprowadza art. 3 ust.2 pkt 10 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r., poz. 250).

Analiza ta, zgodnie z art. 9 tb. przywołanej wyżej ustawy winna obejmować w szczególności ocenę:

- 1) możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania;
- 2) potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi;
- 3) koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych;
- 4) liczbę mieszkańców;
- 5) liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust.6-12;
- 6) ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy;
- 7) ilość zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych odbieranych z terenu gminy oraz powstających z przetwarzania odpadów komunalnych pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

1. Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego zgodnie z uchwałą Nr XXVI/434/12 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r. w sprawie „Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023” pierwotnie wyznaczonych zostało 7 regionów gospodarki odpadami komunalnymi. W ramach przyjętego podziału regionalnego Gmina Miasta Toruń wraz z sąsiadującymi gminami: Łubianka, Zławieś Wielka, Wielka Nieszawka, Obrowo, Czernikowo, Lubicz i Łysomice wchodziła w skład Regionu Toruńskiego (nr 7), zamieszkałego przez 277 tys. mieszkańców, dla którego to obszaru zgodnie z uchwałą Nr XXVI/435/12 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r. w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023” jedyną Regionalną Instalacją Przetwarzania Odpadów Komunalnych (dalej RIPOK) był Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych przy ul. Kociewskiej w Toruniu. Do instalacji RIPOK, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, przekazywane być muszą zmieszane odpady

komunalne oraz odpady zielone (z pielęgnacji terenów zieleni) z terenu całego regionu gospodarki odpadami komunalnymi.

W wyniku podjęcia przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 26.10.2015 r. uchwały Nr XIII/286/15 zmieniającej uchwałę w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami województwa” w dniu 13.11.2015 r. utworzony został bydgosko-toruński region gospodarki odpadami komunalnymi. Utworzenie nowego regionu skutkuje zwiększeniem ilości RIPOK-ów, w których zagospodarowane mogą być gminne odpady (obecnie w regionie bydgosko-toruńskim funkcjonuje 8 instalacji uwzględniając Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Bydgoszczy).

W analizowanym roku wszystkie odpady wytworzone na terenie miasta przekazywane były do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych przy ul. Kociewskiej w Toruniu, bowiem ta instalacja została wskazana jako miejsce przetwarzania odpadów w złożonej przez MPO Sp. z o.o. w Toruniu ofercie na realizację usługi odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych w okresie od 01.07.2013 r. do 31.12.2015 roku.

W skład ZUOK wchodzi następujące obiekty:

- Składowisko odpadów komunalnych – pow. 6,6 ha, poj. 1 080 000 m³ ;
- Sortownia odpadów – wydajność 85 500 Mg/rok odpadów zmieszanych i 27 000 Mg/rok odpadów surowcowych;
- Kompostownia odpadów organicznych – wydajność 5 000 Mg/rok + 23 000 Mg w instalacji Biodegma;
- Kompostownia odpadów zielonych – wydajność 3 000 Mg/rok;
- Zakład demontażu i przetwarzania odpadów wielkogabarytowych-wydajność 4500 Mg/rok;
- Zakład przerobu odpadów budowlanych – wydajność 15 000 Mg/rok;
- Magazyn odpadów niebezpiecznych;
- Infrastruktura towarzysząca, w tym zaplecze socjalno-administracyjne, garaże, drogi i place manewrowe.

ZUOK w roku 2015 pracował pod pełnym obciążeniem w systemie trzymianowym, co umożliwiło podanie odzyskowi w instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania całego strumienia dostarczonych odpadów zmieszanych, biodegradowalnych i surowcowych.

Jednocześnie Gmina Miasta Toruń działając na podstawie porozumienia międzygminnego zawartego w dniu 29.10.2009 r. z miastem Bydgoszcz współuczestniczy w realizacji projektu związanego z budową Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych (dalej ZTPOK) dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego (umowa o dofinansowanie nr POIS. 02.01.00-00-007/09-00 z dnia 03.03.2011 r.). Efektem realizacji w/w porozumienia jest rozpoczęcie od początku 2016 roku przekazywania toruńskich odpadów do termicznego przekształcenia w ZTPOK.

2. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

W dniu 29.10.2015 r. Rada Miasta Torunia podjęła uchwałę nr 178/15 na mocy której Miejskiemu Przedsiębiorstwu Oczyszczania Spółka z o.o. z siedzibą w Toruniu zostało powierzone wykonywanie części zadań własnych Gminy Miasta Toruń z zakresu prowadzenia gospodarki odpadami komunalnymi oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, obejmujących:

- 1) zapewnienie budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych;
- 2) poddawanie odzyskowi i unieszkodliwieniu odpadów komunalnych we własnej instalacji RIPOK lub w instalacjach będących własnością innych podmiotów.

Zgodnie z zawartą w dniu 04.01.2016 r. ze spółką MPO umową o świadczenie usług

publicznych podmiot ten jest zobowiązany do dnia 31.12.2025 r. do m.in. utrzymywania w ruchu instalacji ZUOK, jej modernizowania i rozbudowy w zależności od potrzeb. Realizacja tego zadania wymaga uzyskania akceptacji Gminy oraz wiąże się z koniecznością ubiegania się przez MPO Sp. z o.o. o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych.

Zasadniczym wyzwaniem stojącym przed samorządami jest osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów selektywnie zebranych (odpadów „surowcowych” oraz budowlanych i rozbiórkowych), a także ograniczenia do ilości wymaganej ustawowo masy odpadów biodegradowalnych przekazanych do składowania.

Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania wyniósł 46,18% w roku 2015 (dopuszczalny poziom w roku 2015 - 50%, w roku 2016 - 45%). Przekazywanie odpadów do termicznego przekształcenia do ZTPOK w Bydgoszczy umożliwi gminie osiągnięcie wymaganych wskaźników także w latach następnych.

Poniżej przedstawiono osiągnięte poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego odzysku odpadów o właściwościach surowców wtórnych oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych odebranych z terenu miasta w latach 2012-2015 r.

	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	10%	12%	14%	16%	18%	20%	30%	40%	50%
Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych wyżej frakcji	19,20 %	17,71%	19,87%	22,25%	-	-	-	-	-
Wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów budowlanych i rozbiórkowych	30%	36%	38%	40%	42%	45%	50%	60%	70%
Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych wyżej frakcji	98,3 %	77,33%	81,6 %	86,81%	-	-	-	-	-

Uzyskane efekty przy utrzymaniu dotychczasowego poziomu selektywnej zbiórki „odpadów surowcowych” umożliwią spełnienie tych wymagań do roku 2017. Jest to o tyle istotne, iż niewykonanie przez gminę obowiązku osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu i ograniczenia masy składowanych odpadów powodować może nałożenie kary finansowej przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Istotnym problemem jest osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów surowcowych w roku 2018 i latach następnych. Wymagać to będzie podjęcia przez gminę działań w celu zwiększenia pozyskiwanego „u źródła” strumienia odpadów oraz poprawy czystości (zmniejszenia ilości zanieczyszczeń) pozyskiwanych surowców. Niezależnie od powyższego zwiększenie ilości przekazanych do recyklingu odpadów umożliwi także modernizacja i rozbudowa istniejącej linii do sortowania odpadów w ZUOK mająca na celu poprawę efektywności sortowania. Zadanie takie planuje zrealizować spółka MPO - planowane jest m.in. zainstalowanie separatorów balistycznych i optycznych, co zwiększy ilość i jakość odzyskiwanych surowców ze strumienia odpadów. Powyższe zadanie zostało zgłoszone do planu inwestycyjnego, będącego załącznikiem

wojewódzkiego planu gospodarowania odpadami, który jest przygotowywany przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

3. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych.

Źródłem finansowania systemu odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych są opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wnoszone przez mieszkańców miasta. Zgodnie z uchwałą Rady Miasta Torunia nr 494/13 z dnia 21.02.2013 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty (Dziennik Urzędowy Woj. Kujawsko-Pomorskiego z 2013 r., poz. 928), zmienionej następnie uchwałą Nr 725/14 z dnia 20.03.2014 r., wysokość tej opłaty uzależniona jest od ilości osób w gospodarstwie domowym, rodzaju zabudowy oraz prowadzenia bądź nie selektywnego zbierania odpadów.

Koszty odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych wynikają z zawartej ze spółką MPO w dniu 05.06.2013 r. umowy nr SGO 5/2013 na odbiór i zagospodarowanie odpadów i wynosiły w analizowanym roku 21 493 446,0 zł.

4. Liczba mieszkańców

Według danych UMT na dzień 31 grudnia 2015 r. teren miasta zamieszkiwało 194 775 mieszkańców. Deklaracje o wysokości opłaty za odbiór odpadów (stan na dzień 31.12.2015 r.) zostały złożone w imieniu 179 919 osób - zauważalna dysproporcja między danymi meldunkowymi a ilością mieszkańców zgłoszoną do systemu występuje praktycznie we wszystkich gminach, w których wysokość opłaty uzależniona jest od liczby osób zamieszkujących nieruchomość.

Konsekwencją przyjętej w Toruniu metody ustalenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest znaczna ilość korekt deklaracji (6692 szt. w 2015 r., 7124 szt. w roku 2014) składanych przez właścicieli nieruchomości z powodu zmiany danych wpływających na wysokość opłaty (głównie spowodowanych ruchem naturalnym ludności i migracjami).

5. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12.

Obowiązek zawarcia indywidualnej umowy na odbiór odpadów komunalnych dotyczy tzw. nieruchomości niezamieszkałych i jest konsekwencją nieobjęcia tych nieruchomości gminnym systemem odbioru odpadów. Do Urzędu Miasta Torunia nie wpłynęły zgłoszenia ze strony Straży Miejskiej wskazujące nieruchomości, których właściciele nie zawarli przedmiotowych umów, w stosunku do których gmina na podstawie art. 6 ust.6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach winna zorganizować odbieranie odpadów.

6. Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy.

Poniżej, na podstawie sprawozdań przedkładanych przez przedsiębiorców odbierających odpady przedstawiono ilości odpadów komunalnych zebranych w roku 2015 z terenu gminy.

Kod odpadu	Rodzaj odpadów	Ilość odebranych odpadów w Mg
15 01 01	Opakowania z papieru itektury	3,2
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	620,9
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	1 562,4
15 01 07	Opakowania ze szkła	2 281,5
16 01 03	Zużyte opony	10,2
16 02 16	Elementy usunięte z zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych	0,4
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	2 357,7
17 01 02	Gruz ceglany	781,6
17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	3,1
17 01 82	Inne niewymienione odpady	891,8
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 19 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	222,6
20 01 01	Papier i tektura	586,4
20 01 08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	5027,8
20 01 21	Lampy fluorescencyjne	0,1
20 01 23	Urządzenia zawierające freon	17,4
20 01 27	Farby, tusze, farby drukarskie	3,3
20 01 31	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	6,4
20 01 33	Baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami wymienionymi w 16 06 01, 16 06 02 lub 16 06 03 oraz niesortowane baterie mi akumulatory zawierające te baterie	1,0
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 121 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	31,1
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	26,0
20 01 40	Metale	0,8
20 01 99	Inne niewymienione odpady zbierane selektywnie	3 963,1
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	494,3
20 02 02	Gleba i ziemia, w tym kamienie	144,3
20 02 03	Odpady nie ulegające biodegradacji	1 074,1
20 03 01	Niesegregowane odpady komunalne	55 970,2
20 03 02	Odpady z targowisk	630,8
20 03 03	Odpady z czyszczenia ulic i placów	251,9
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	864,7
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych grupach	1384,0

Na przestrzeni ostatnich lat zauważalna jest korzystna i oczekiwana tendencja wzrostu ilości odebranych „odpadów surowcowych” (łącznie odpadów suchych i szkła odebrano 6536 Mg w 2013 r., w roku 2014 -8038 Mg, a w roku 2015 – 9018 Mg) oraz odpadów biodegradowalnych (4258 Mg w roku 2013, 5211 Mg w roku 2014 i 5522 Mg w roku 2015).

7. Ilość zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych odbieranych z terenu gminy oraz powstających z przetwarzania odpadów komunalnych pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

Ilość zmieszanych odpadów komunalnych odebrana w analizowanym roku z terenu gminy wyniosła 55 970,1 Mg (w roku 2014 - 54 842,8 Mg), z tego z nieruchomości zamieszkałych 38 774,7 Mg (69,3 % całego odebranego strumienia). Odebrane odpady podane zostały mechaniczno-biologicznemu przetworzeniu w instalacji ZUOK-u, a po procesie przetworzenia do składowania skierowano 28 172 Mg odpadów.

Ilość odpadów zielonych odebranych w roku 2015 – 494,3 Mg (363,2 Mg w roku 2014), z tego 161 Mg dostarczonych przez mieszkańców do PSZOK. Odpady te zagospodarowane zostały w procesie kompostowania w ZUOK-u.

8. Podsumowanie

Przeprowadzona analiza systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miasta Toruń w roku 2015 pozwala na stwierdzenie, iż system ten funkcjonuje w sposób prawidłowy.

W analizowanym roku gmina osiągnęła wymagane przepisami ustawy poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów selektywnie zebranych (odpadów „surowcowych” oraz budowlanych i rozbiórkowych) a także ograniczyła do ilości wymaganej ustawowo masę odpadów biodegradowalnych przekazanych do składowania. W latach następnych szczególny nacisk winien być położony na rozbudowę systemu zbierania i segregowania odpadów „surowcowych”.

Moce przerobowe Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Toruniu uwzględniając uruchomienie Zakładu Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Bydgoszczy są wystarczające dla zapewnienia prawidłowego przetworzenia strumienia odpadów z terenu gminy w latach następnych.